

Нова фізична культура у вимірах інновацій

Моїсеєв С.О.¹, Гузар В.М.², Свирида В.С.²

¹ *Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради*

² *Херсонська державна морська академія*

Анотація. У статті розкривається діалектичне протиріччя між класикою та інноватикою у фізичному вихованні здобувачів освіти. Характеризуються інноваційні зміни у фізичному вихованні учнів Нової української школи на рівні змісту, фізкультурно-оздоровчих технологій та оцінювання.

Ключові слова: Нова українська школа; фізичне виховання; зміст; технології; оцінювання

Вступ. Важливою складовою Нової української школи є нова фізична культура. Чергова освітня реформа висуває підвищені вимоги до професійної майстерності вчителів фізичної культури (Моїсеєв, 2018; 2020). Сучасний учитель, у доволі непростих матеріально-технічних умовах, має допомогти поколінню Z знайти себе у чарівному світі фізичної культури та подарувати школярам радість і задоволення від систематичних занять успішною фізкультурно-оздоровчою діяльністю (Shalar, Huzar, Strikalenko, Yuskiv, Nomenko, & Novokshanova, 2019; Шалар, Стрикаленко, & Гузар, 2019).

На шляху до нової фізичної культури на фахівців буде чекати багато підводних камінь та діалектичних протиріч (Моїсеєв, 2018). Наприклад, чого має бути більше у новій фізичній культурі – класики чи інноватики? У експертному середовищі доволі часто можна почути критичні запитання та гасла: «Чи завжди інновації підвищують ефективність фізичного виховання школярів?», «Чи можуть інновації зруйнувати перевірену роками класичну систему фізичного виховання школярів?», «Усе нове на уроках фізичної культури – це добре забуте старе!». Отже, давайте розбиратися.

Результати дослідження. Згідно Закону України «Про інноваційну діяльність», інновації – це новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери. На думку І.М. Дичківської (Дичківська, 2004) педагогічна інноватика полягає у постійному пошуку і впровадженні нових максимально ефективних технологій навчання і виховання. У зазначеному контексті вчена (Дичківська, 2004) підкреслює, що «Орієнтація на нове, пошук і впровадження нового не є самоціллю педагогічної інноватики. Передусім вона спрямована на

забезпечення адекватності навчально-виховного процесу і його результатів вимогам суспільства».

У Положенні про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності визначені відповідні умови такої діяльності: дотримання законодавства України, вимог державних стандартів освіти; наявність відповідного ресурсного забезпечення та ефективне його використання; збереження життя і здоров'я суб'єктів інноваційної освітньої діяльності; погодження учасників навчально-виховного процесу, органів управління освітою на здійснення інноваційної освітньої діяльності.

Отже, у контексті нашого дослідження будемо користуватися наступною логікою. Нова фізична культура має ґрунтуватися не на всіх змінах, а лише на тих, які не суперечать чинному законодавству, підвищують ефективність існуючої системи фізичного виховання і є інноваційними, а не банальними, ризикованими та сумнівними нововведеннями.

Останні дослідження (Моїсеєв, Гузар, & Шалар, 2019; Гузар, Шалар, & Стрикаленко, 2020; Моїсеєв, & Гузар, 2020а) та здоровий глузд переконують, що нова фізична культура не має право відставати від соціокультурних, економічних, епідеміологічних, технологічних, інформаційно-цифрових та освітніх трансформацій, що стрімко відбуваються у світі та Україні. Так, наприклад, сучасні діти покоління Z характеризується тим, що вони є візуалами та практиками, щоденно знаходяться онлайн (2-4 години у YouTube та соціальних мережах), хочуть покращити світ, відкриті до нового, мультізадачні, постійно навчаються та уважні на уроці лише 7-10 хв.

Актуальні наукові пошуки (Моїсеєв, 2018, 2020) та перспективні педагогічні практики засвідчують, що інноваційні зміни у фізичному вихованні учнів Нової української школи можуть відбуватися на рівні змісту, фізкультурно-оздоровчих технологій, оцінювання, управління та організації освітнього процесу.

Аналізуючи зміни на рівні змісту фізичного виховання (Моїсеєв, 2013, 2017), варто відзначити велику кількість варіативних навчальних модулів (близько 40) програми з фізичної культури та фізкультурно-оздоровчих систем, фітнес-гібридів, що використовуються прогресивними вчителями на своїх уроках.

До інновацій на рівні педагогічного інструментарію варто віднести (Гузар, Сапронова, & Шалар, 2014; Strikalenko, Shalar, Huzar, Voloshinov, Yuskiv, Silvestrova, & Holenko, 2020): ігрові, сюжетні методики, колове тренування та діалогізацію занять; інформаційно-комунікаційні, дистанційні, гейміфікаційні технології; компетентнісний, індивідуальний, диференційований, креативний, спортифікаційний та особистісно орієнтований підходи; нестандартне та інноваційне обладнання.

Потужним драйвером інновацій в оцінюванні навчальних досягнень учнів на уроках фізичної культури стали техніки формувального оцінювання (Моїсеєв, & Гузар, В.М. 2020b; Моїсеєв, Гузар, & Юськів, 2020;). Такий підхід

до оцінювання є критеріальним, активним, інтерактивним та дозволяє учням самостійно відстежувати свій прогрес по індивідуальній особистісно значущій траєкторії фізичного розвитку. Новітні техніки формування оцінювання поділяються на усні, візуальні, рухові, письмові, креативні, електронні та групові.

Висновки. Нова фізична культура у Новій українській школі має поєднувати класичні й інноваційні технології фізичного виховання, а також ефективно балансувати між програмними вимогами та інтересами дітей.

Література:

- Гузар, В.М., Сапронова, Ю., & Шалар, О.Г. (2014). Вплив вольових якостей на фізичну підготовленість юних гандболісток. XI Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми юнацького спорту», 185-189.
- Гузар, В.М., Шалар О.Г., & Стрикаленко, Є.А. (2020). Особливості індивідуального підходу на уроках волейболу з учнями 7-х класів. *Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»*, (66), 204-208.
- Дичківська, І. М. (2004). Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. Київ: Академвидав.
- Моїсеєв, С.О., & Гузар, В.М. (2020а). Організація фізичного самовиховання учнів закладів загальної середньої освіти в умовах загальнонаціонального карантину. *Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»*, (57), 362-364.
- Моїсеєв, С.О., & Гузар, В.М. (2020b). Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках волейболу. *XV наукова конференція «Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор та одноборств у закладах вищої освіти»*, 67-72.
- Моїсеєв, С.О., Гузар, В.М., & Шалар, О.Г. (2019). Концептуальні засади розвитку предметних компетентностей учнів 1-4 класів на уроках фізичної культури в Новій українській школі. *Педагогічний альманах: зб.наук.пр.*, (43), 45-56.
- Моїсеєв, С.О., Гузар, В.М., & Юськів, С.М. (2020). Вплив формування оцінювання на теоретичну та технічну підготовленість учнів 6-х класів під час вивчення модулю «Волейбол». *Спортивні ігри*, (2 (16)), 28-39. doi: 10.15391/si.2020-2.03
- Моїсеєв, С.О. (2013). Порівняльна характеристика робочого, відкритого та конкурсного уроків фізичної культури. *Нова педагогічна думка : науково-методичний журнал*, (4), 154-158.
- Моїсеєв, С. О. (2017). Сучасні підходи до проведення уроків фізичної культури у загальноосвітній школі. *Педагогічний альманах : збірник наукових праць*, (34), 296-303.
- Моїсеєв, С.О. (2018). Розвиток педагогічної майстерності вчителя фізичної культури у вимірах фахових конкурсів. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти».
- Моїсеєв, С.О. (2020). Компетентнісний підхід до навчання учнів 5-9 класів на уроках фізичної культури у Новій українській школі. *Теоретико-методологічні основи модернізації навчання: компетентнісний підхід: колективна монографія*. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 288-317.
- Шалар, О.Г., Стрикаленко, Є.А., & Гузар, В.М. (2019). Особливості формування командної згуртованості юних спортсменок в ігрових видах спорту. *Спортивні ігри*, (3 (13)), 64-73. Doi: 10.15391/si.2019-3.08
- Shalar, O., Huzar, V., Strikalenko, Y., Yuskiv, S., Homenko, V., & Novokshanova, A. (2019). Psycho-pedagogical aspects of interaction between personality traits and physical qualities

of the young gymnasts of the variety and circus studio. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*, (19 (Supplement issue 6)), 344, 2283-2288. DOI:10.7752/jpes.2019.s6344
Strikalenko, Y., Shalar, O., Huzar, V., Voloshinov, S., Yuskiv, S., Silvestrova, H., & Holenko, N. (2020). The correlation between intelligence and competitive activities of elite female handball players. *Journal of Physical Education and Sport*, 20 (1), 63-70. <http://dx.doi.org/10.7752/jpes.2020.01008>

Відомості про авторів:

Моїсеєв Сергій Олександрович –

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії й методики виховання, психології та інклюзивної освіти

E-mail: sergeycom@ukr.net,

Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради

<https://orcid.org/0000-0001-9326-4192>

Гузар Віктор Миколайович –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки життєдіяльності та професійно-прикладної фізичної підготовки

Херсонська державна морська академія

E-mail: guzarv59@gmail.com;

Свирида Свирида Валерій Степанович –

старший викладач кафедри безпеки життєдіяльності та професійно-прикладної фізичної підготовки

Херсонська державна морська академія

E-mail: client885@gmail.com

Надійшла до редакції 15.01.2021 р.